

ЈАНУАРИ-ЈУНИ

2025

ПОЛУГОДИШЕН
ИЗВЕШТАЈ

ПРВА ДЕТСКА АМБАСАДА ВО СВЕТОТ МЕЃАШИ - РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

АлоБушавко - линија за деца и млади - 070 390 632

Контакт:

02 2465 316

email:

alobushavko@childrensembassy.org.mk

sos@childrensembassy.org.mk

info@childrensembassy.org.mk

Социјални медиуми:

Воведни забелешки

АлоБушавко – телефонот за деца и млади, работи во согласност со основните начела на Конвенцијата на ОН за детските права и одговорности, посебно ставајќи акцент на правото на приватност и заштита од повреди. Главната цел на АлоБушавко е да им овозможи поддршка на децата преку разговор, простор за размена на информации, поставување прашања и добивање помош, како и поддршка при застапување и промовирање на детските права. Во текот на првите шест месеци од 2025 година, АлоБушавко остана достапен 24/7, благодарение на континуираната ангажираност и професионалната посветеност на тимот, предводен од Маја Велковска - проектен менаџер и координаторка на АлоБушавко, како и групата волонтер(к)и - оператор(к)и: Марија К., Даниел, Стефани, Мимоза, Весна, Јована, Ангела, Марија С., Изабела и Анџела, кои доброволно и со голема посветеност придонесуваат со своето знаење, време и искуство.

Дополнително свој придонес даде психологот и психотерапевт Маријана Марковиќ, која по потреба обезбедуваше супервизиска и стручна поддршка во работата на тимот.

Дополнително, со поддршка од проектот “Центар за безбеден интернет – МкСафеНет“, ко-финансиран од Европската Унија и националните фондови, под водство на Министерството за дигитална трансформација и во партнерство со Конзорциумот, беше обезбеден ангажман на четири операторки – Јана Петреска, Ангела Трајкоска, Елена Василева и Мила Дамјановска – кои обезбедуваа стручна психосоцијална поддршка и придонесуваа кон континуираното и квалитетно функционирање на линијата за помош. Работата на тимот на АлоБушавко, во рамки на Детската амбасада МЕЃАШИ, и овој период беше менторирана од Гордана Пирковска Змијанац – основачка на ПДАС Меѓаши поддржана од програмскиот тим составен од психолози и социјални работници.

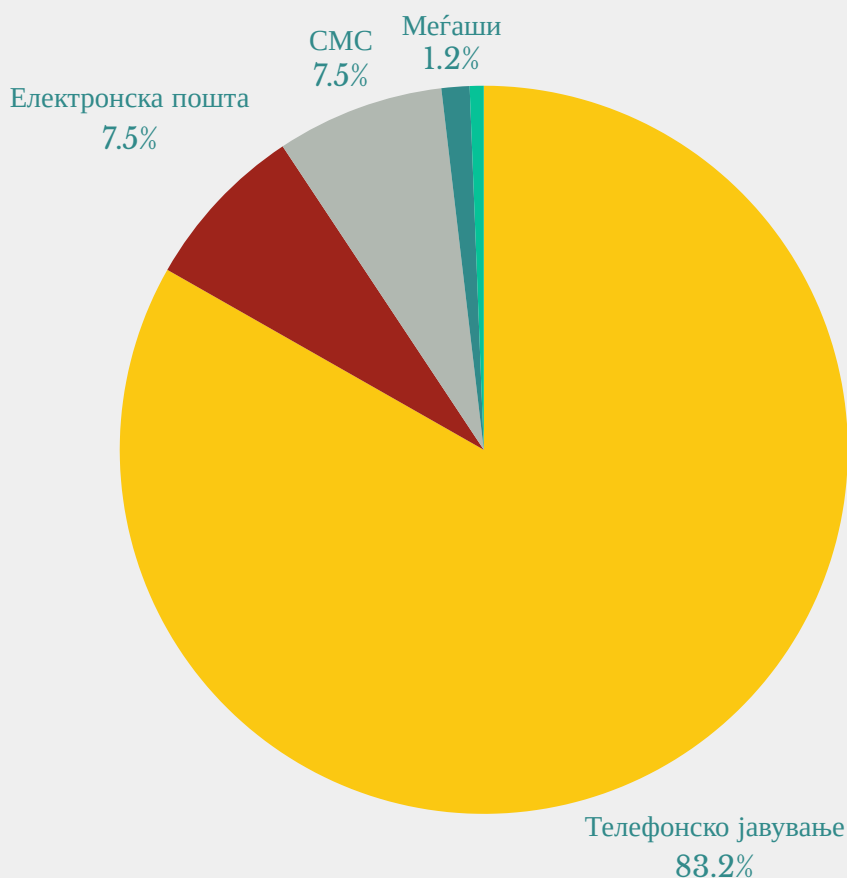
**ОСНОВНИ
ДЕМОГРАФСКИ
ПОДАТОЦИ ЗА
ДОЈАВИТЕ**

ВКУПЕН БРОЈ НА ДОЈАВИ

161

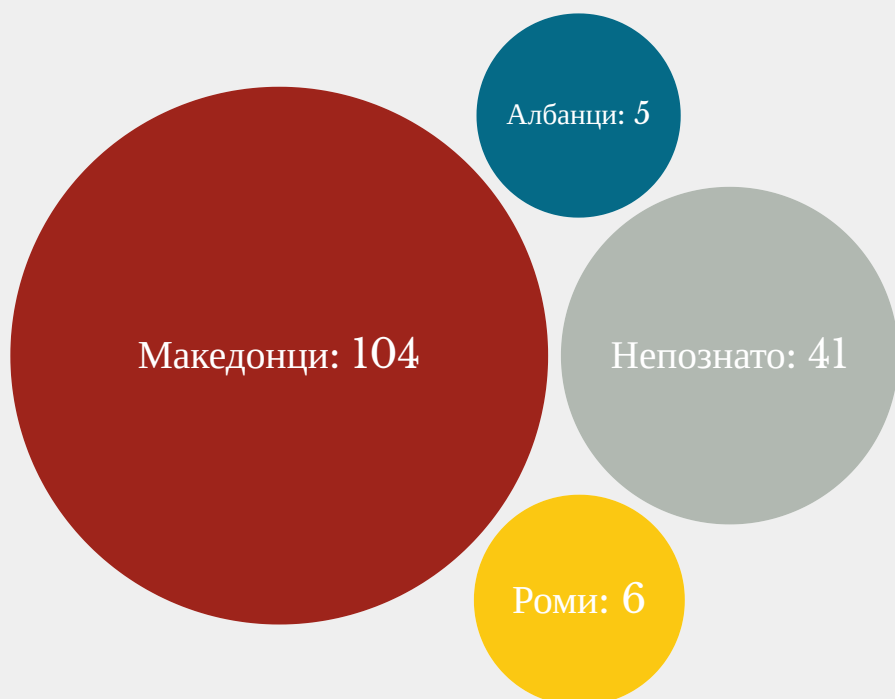
КАНАЛ НА КОМУНИКАЦИЈА

Телефонската линија се потврди како најефикасниот канал за пријавување со 134 дојави (83%) од вкупниот број на дојави што укажува на преференцијата на граѓаните за директна и брза комуникација. Електронската пошта следи со 12 дојави. Ова покажува дека традиционалните канали на комуникација сè уште се најефективни за овој тип на услуги.

ЕТНИЧКА ПРИПАДНОСТ

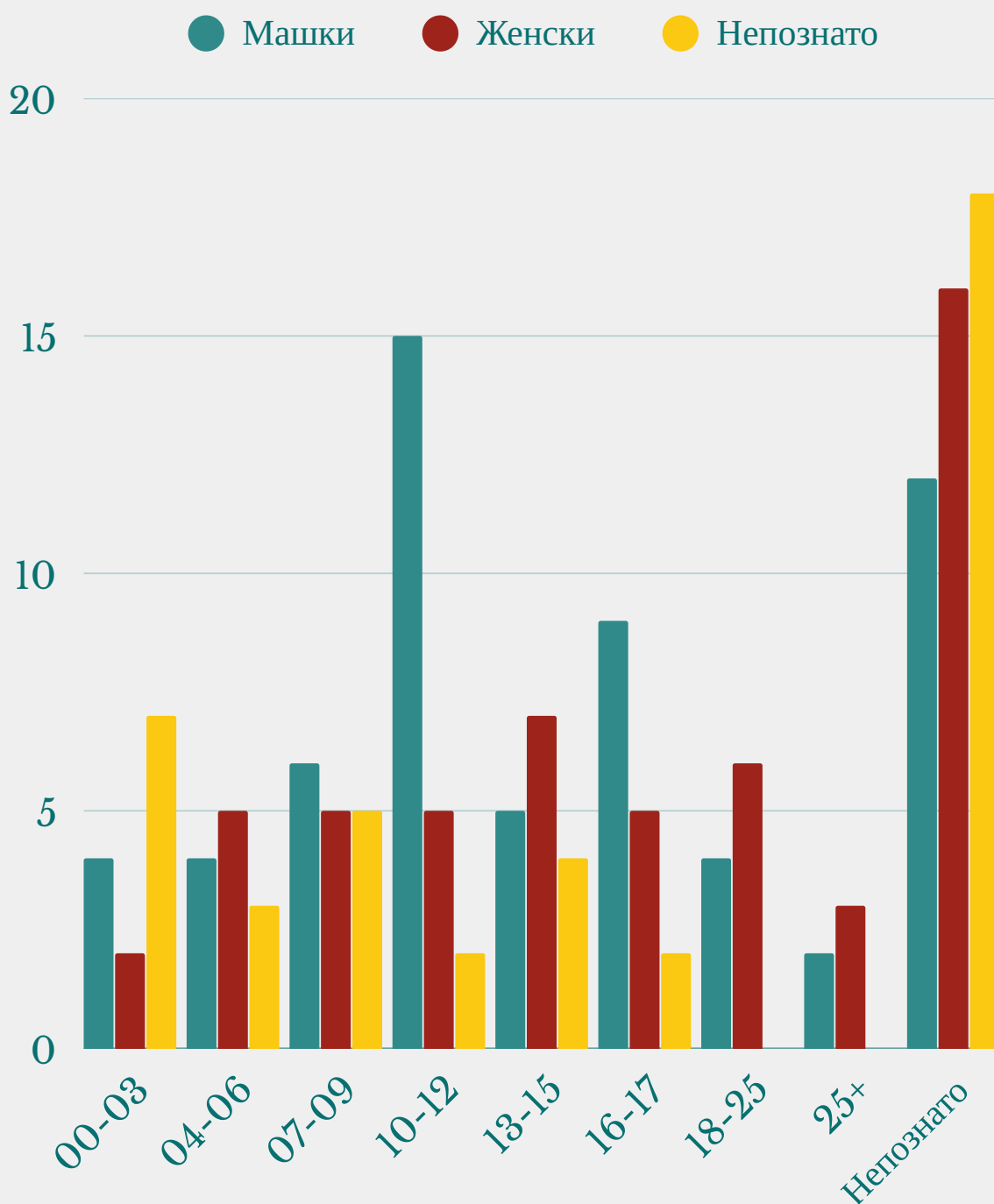
Етничката структура на јавувачите ни открива слика на општествената динамика и граѓанската свест. Македонското население се покажа како најјактивно со вкупно 104 дојави. Ова претставува речиси две третини од вкупните дојави што укажува на високата свест за важноста на заштита на децата. Ромската заедница има 6 дојави, додека Албанската заедница е застапена со 5 дојави. Забележително е што кај 41 дојава етничката припадност не е утврдена.

ВКУПЕН БРОЈ НА ДЕЦА
ОПФАТЕНИ СО ДОЈАВИТЕ

156

ВОЗРАСТ

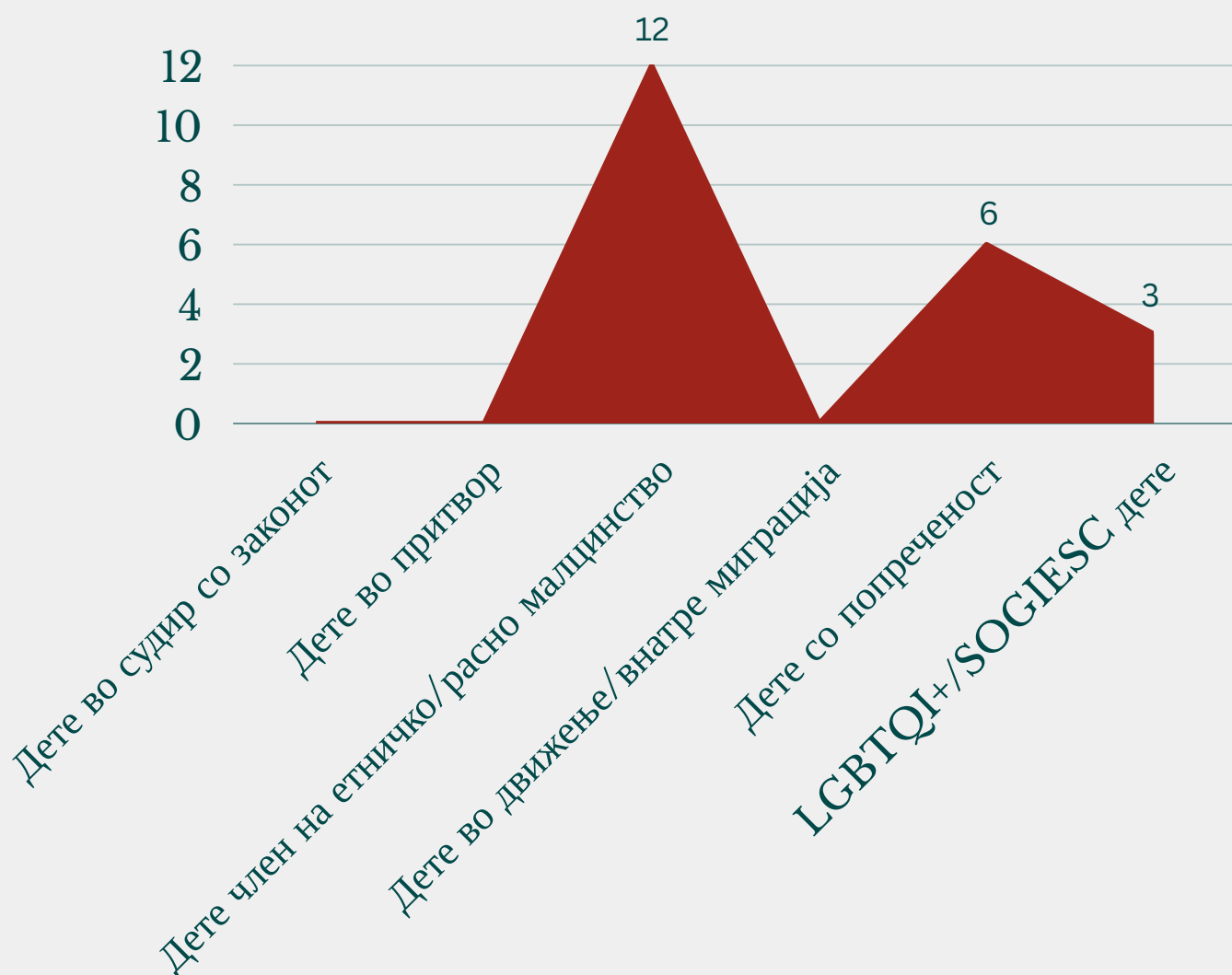

Од вкупно 156 деца и млади кои се обратиле до линијата, забележана е речиси рамномерна родова застапеност: 61 машко (39%) и 54 женски (35%), додека во 41 случај (26%) полот е анонимен. Телефонскиот повик се издвојува како доминантен канал за контакт – со 134 дојави или 83% од вкупниот број, што укажува на довербата во директната комуникација. Електронската пошта е значително помалку користена, со 12 пристигнати пораки. Податоците јасно укажуваат дека, и покрај дигиталните алатки, традиционалните форми на контакт остануваат најфункционални за ваков тип на поддршка

СРЕДИНА НА ЖИВЕЕЊЕ

РАНЛИВИ ГРУПИ

ПРИЧИНИ ЗА ДОЈАВА ПО КАТЕГОРИИ

Годината 2025 се покажа како период од исклучителна важност за областа за заштита на деца и млади во нашето општество. Овој сеопфатен извештај во периодот од јануари до јуни 2025 година претставува анализа на 161 дојава што се примени преку различни комуникациски канали, секоја од дојавите раскажува за дете или млада личност што се наоѓа во ситуација на ранливост или ризик. Зад секој број се крие човечка судбина, семеен предизвик или општествен предизвик што бара наше внимание и дејствување. Анализата што следува не претставува само статистички преглед, туку длабоко нурнување во реалноста на детството или младоста во современиот контекст. Таа ни овозможува да ги разбереме сложените димензии на ранливоста, да ги препознаеме системските слабости и да ги идентификуваме можностите за подобрување на квалитетот на животот на најмладите членови на нашето општество.

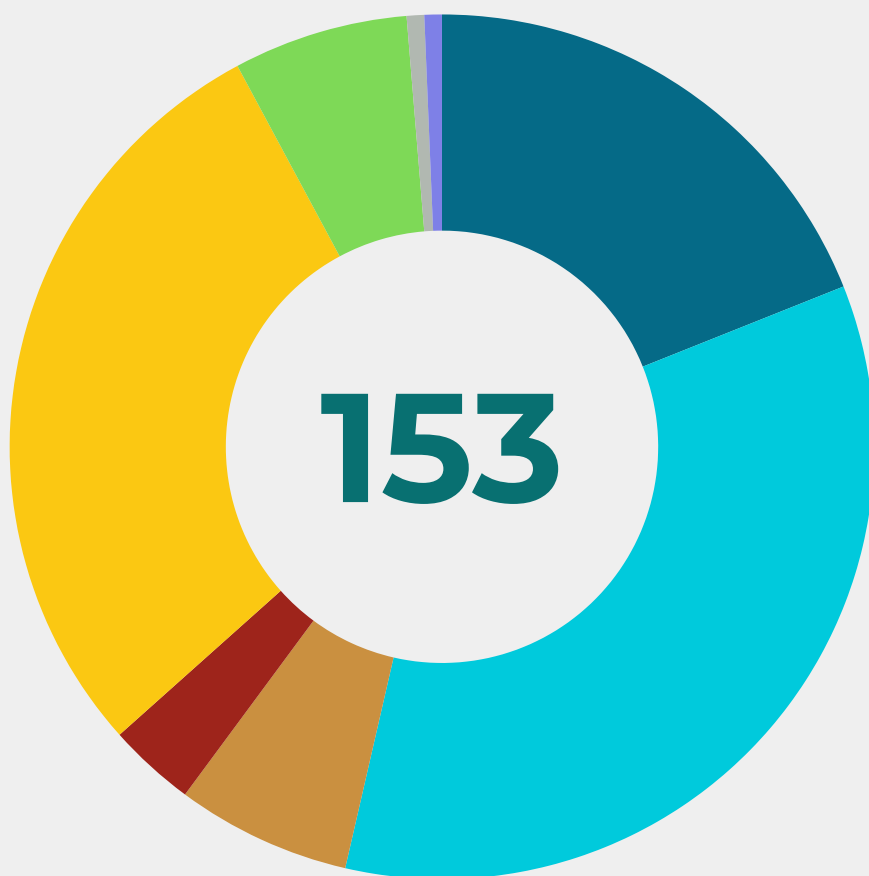
● Повреда: 29 ● Ментално здравје: 53

● Пристапност: 10

● Дискриминација и ексклузија: 5

● Семејни односи: 44 ● Училиште: 10

● Физичко здравје: 1 ● Сексуалност: 1

Анализата на проблемите открива дека менталното здравје е најголемиот предизвик со 53 дојави (35%) од вкупниот број, ова покажува како младите се соочуваат со притисоци кои надминуваат нивни капацитети за справување со истите. Семејните односи следат со 44 дојави (29%) што укажува на кризата во семејните структури. Повредите се трет најчест проблем со 29 дојави (19%). Проблемите со пристапноста 10 дојави и училиште 10 дојави.

Доколку подетално се анализираат трите главни категории на проблеми за кои линијата Ало Бушавко има евидентирани податоци, се добиваат следните информации:

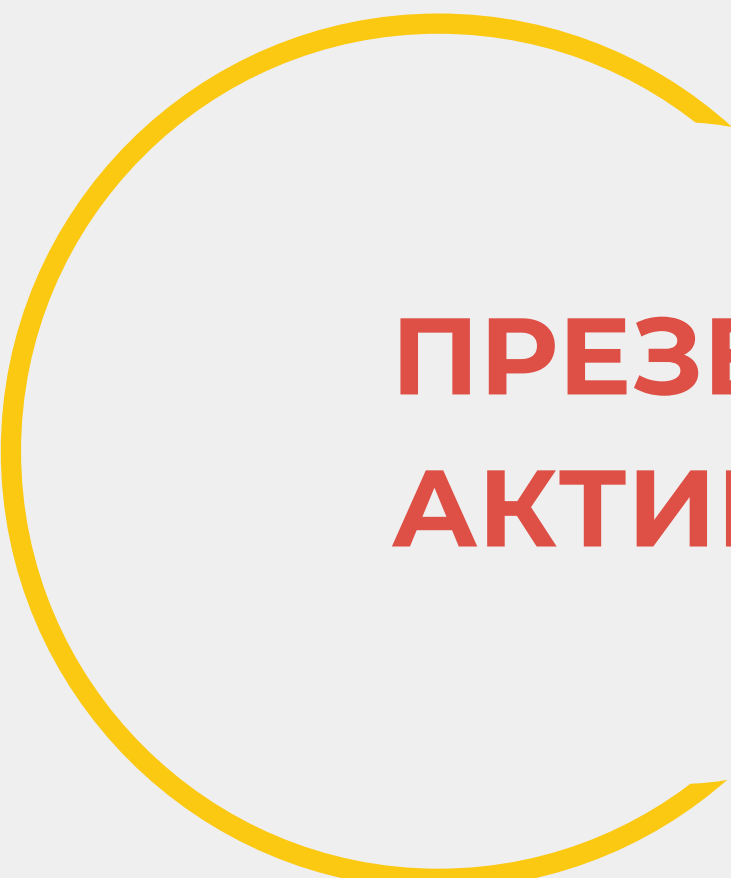
Во рамки на категоријата „Ментално здравје“, најчесто пријавувани подкатегории се „страв и вознемиреност“ и „самоубиствени мисли и обиди за самоубиство“, при што за секоја од нив се евидентирани по 12 случаи, односно деца кои биле директно засегнати од овие состојби. Посебно загрижувачки е зголемувањето на бројот на деца и млади кои пријавуваат самоубиствени мисли или имаат направено обид за самоубиство, што укажува на потребата од итна и континуирана поддршка и интервенција во оваа област.

На трето место, според застапеност, се наоѓа подкатегоријата „загриженост за себе“, со евидентирани 9 случаи. Ова дополнително го нагласува психолошкиот товар со кој се соочуваат децата и младите, како и потребата од системска поддршка и превентивни мерки насочени кон унапредување на нивното ментално здравје.

Во рамки на категоријата „Семејни односи“, убедливо најзастапена подкатегорија е „односи со родители“, за која се евидентирани вкупно 35 случаи, односно деца кои се обратиле до линијата Ало Бушавко поради различни тешкотии и конфликти во односите со нивните родители. Овој податок укажува на потребата од поголема поддршка за семејствата, со цел да се зајакне меѓусебната комуникација, разбирање и градење на доверба помеѓу родителите и децата.

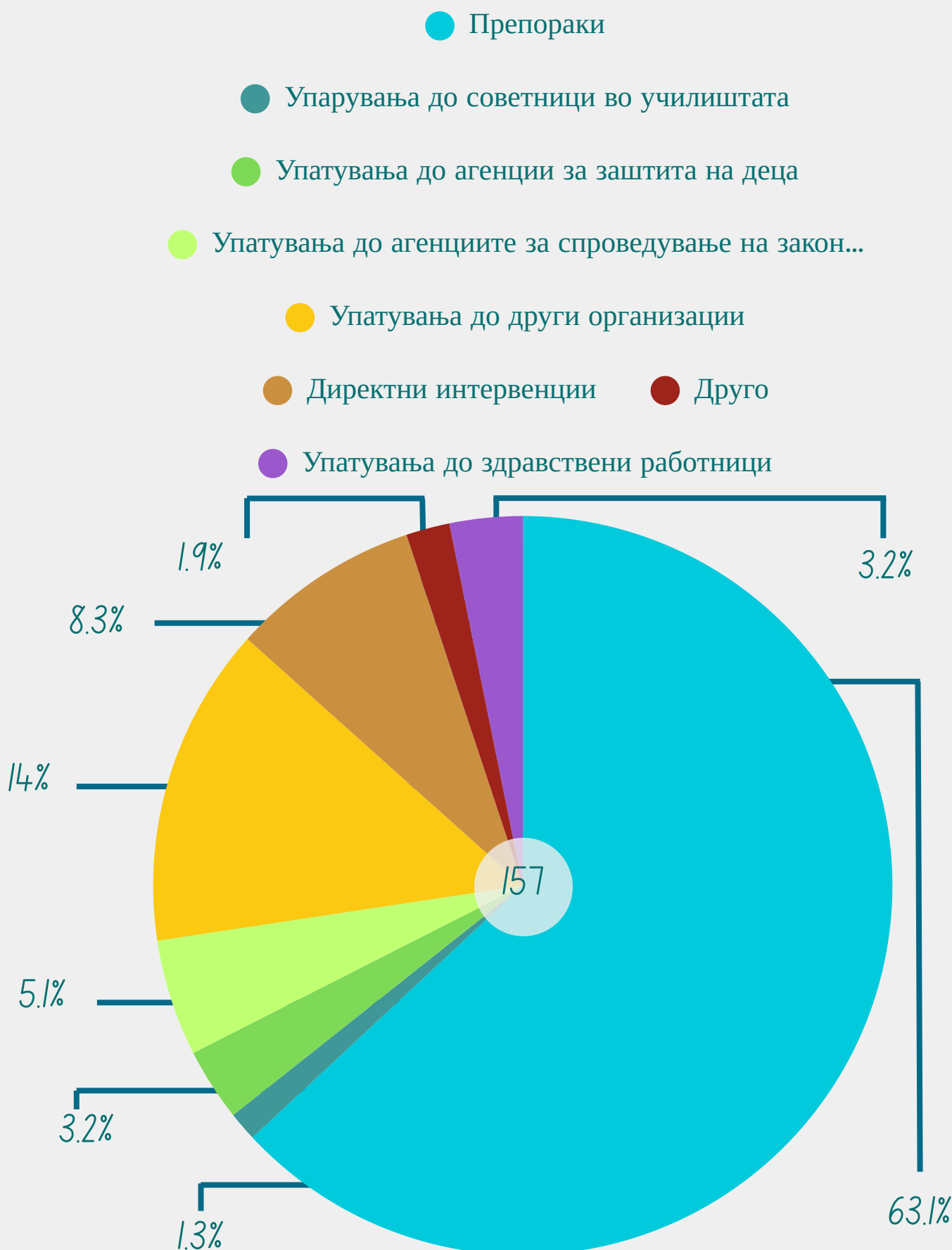
Во рамки на категоријата „Повреда“, најголем број пријави се евидентирани во подкатегоријата „занемарување (негрижа)“, каде се регистрирани 5 случаи на деца кои пријавиле отсуство на основна грижа, поддршка или внимание од страна на возрасните кои имаат одговорност за нивната благосостојба. На второ и трето место, според застапеност, се подкатегориите „булинг (врсничко насилство)“ и „ментално/емоционално насилство“, секоја со по 3 регистрирани случаи. Овие форми на насилство, иако на број помали, помали, претставуваат сериозни ризици за психолошката состојба на децата и често се поврзани со зголемена анксиозност, страв, изолација и ниска самодоверба.

Застапеноста на овие подкатегории укажува на потребата од засилена превенција, едукација и интервенција во насока на препознавање и навремено реагирање на сите облици на повреда на децата, како и унапредување на системите за нивна

ПРЕЗЕМЕНИ АКТИВНОСТИ

Во одговор на идентификуваните ситуации, најчесто се користени препораки - во 99 случаи (63% од вкупниот број на дојави). Упатување до други организации 22 од дојавите. Ова укажува на значајната улога на советувањето како прв чекор во поддршката.

Во 22 случаи, лицата беа упатени кон други организации кои имаат соодветна релевантност за интервенција. Директна интервенција беше спроведена во 13 случаи, најчесто во итни ситуации. Во 8 случаи имаше упатување до надлежните органи за спроведување на законот, а во 5 случаи – до институции за заштита на децат

**АКТИВНОСТИ
НА ТИМОТ
“АЛО
БУШАВКО”**

Обезбедување психолошка поддршка по трагичниот настан во Кочани

По трагичниот пожар во ноќен клуб во Кочани, во кој животот го загубија повеќе лица, меѓу кои и деца, Првата детска амбасада во светот - Меѓаши изрази длабоко сочувство до семејствата и блиските на настраданите.

Во рамки на итна реакција, беше активиран стручен тим составен од психолози, педагози, социјални работници и обучени фасилитатори, кој обезбеди психолошка прва помош и поддршка за сите засегнати. Поддршката беше понудена преку:

- Директни средби со ученици и персонал во ССОУ „Гошо Викентиев“ – Кочани
- Телефонска поддршка преку шест 24-часовни линии, вклучително и АЛО БУШАВКО (070 390 632)

СОС линија за деца и млади

02 2465 316 070 390 632

ПРВА ПСИХОЛОШКА ПОМОШ

ЛИНИИ ДОСТАПНИ 24/7

Дополнителни броеви:

→

075 329 066
070 393 668
075 329 075
078 326 830
075 329 078

СОС линија за деца и млади достапна 24/7

02 2465 316 070 390 632

ПРВА ПСИХОЛОШКА ПОМОШ

ОПФАКА:

- Оценка на ситуацијата
- Создавање на безбедна средина
- Активно слушање - пружање простор за вентилирање
- Почитување на емоциите
- Понуда на практична помош како обезбедување основни потреби (вода, храна, медицински средства) и медијаторство за професионална помош
- Обезбедување насоки за понатамошна поддршка

Дополнителни броеви за контакт:

075 329 066 070 393 668
075 329 075 078 326 830
075 329 078

Паралелно со теренската поддршка, Меѓаши обезбеди и стручни совети за родителите и наставниците како да комуницираат со децата по вакви трагични настани, преку порталот Fasionel.mk

Психолозите Ангела Трајкоска и Елена Василева, заедно со студентката по психологија Мила Дамјановска, операторки на “Ало Бушавко”, дадоа практични препораки за:

- Обезбедување емпатична и смирена комуникација
- Помош децата полесно да ја разберат ситуацијата
- Намалување на дополнителен страв или вознемиреност

Целта на сите активности беше да се овозможи безбедна и поддржувачка средина, во која децата и младите можат полесно да се справат со траумата. Меѓаши, како организација останува достапна за сите на кои им е потребна психосоцијална помош.

Како дополнување на теренската и телефонската поддршка, на тема психосоцијалната помош по трагедијата, беше реализирано и телевизиско гостување на Телевизија Телма. Во емисијата учествуваа Мила Дамјановска, студентка по психологија и операторка на „Ало Бушавко“, и Драги Змијанац, извршен директор на Првата детска амбасада во светот - Меѓаши. Тие зборуваа за потребата од итна психолошка интервенција, начините на кои децата се справуваат со траума, како и за важноста на емпатичен пристап од страна на возрасните.

Првата детска амбасада во светот – Меѓаши, преку линијата Ало Бушавко и своите стручни тимови, останува постојано на располагање за сите деца, млади, родители и професионалци кои имаат потреба од психосоцијална поддршка, совети или помош.

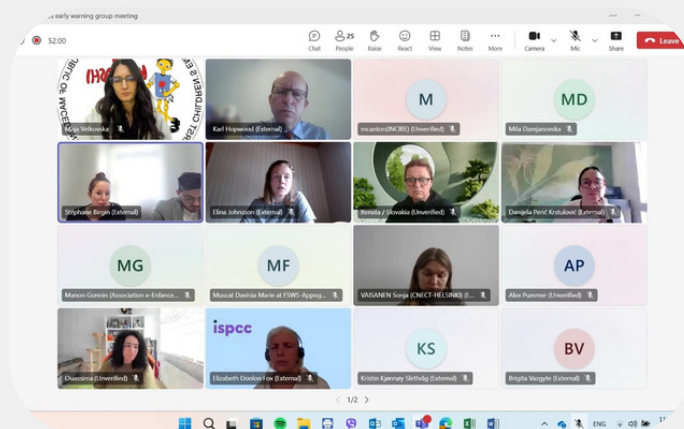
УЧЕСТВО НА ОБУКА НА INSAFE/INHOPE ВО АМСТЕРДАМ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ДИГИТАЛНАТА БЕЗБЕДНОСТ

Во периодот од 19 до 20 март, претставничка од Првата детска амбасада во светот Меѓаши, Маја Велковска, како дел од тимот на Ало Бушавко и проектот #MKSafeNet, учествуваше на заедничка обука на мрежата Insafe/INHOPE, која се одржа во Амстердам, Холандија. Оваа обука претставуваше значајна можност за размена на искуства и унапредување на соработката меѓу европските центри за безбеден интернет, телефонските линии за помош и организациите што работат на подигање на свеста за безбедно користење на интернетот.

МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА ЗА ДИГИТАЛНА БЕЗБЕДНОСТ ПРЕКУ УЧЕСТВО ВО HELPLINE EARLY WARNING GROUP

Линијата Ало Бушавко активно учествува во Helpline Early Warning Group, дел од иницијативата Better Internet for Kids, за размена на информации за онлајн ризици и трендови меѓу европските линии за поддршка. Целта е рана идентификација на закани и зајакнување на дигиталната безбедност на младите. Ало Бушавко е официјална линија при Националниот центар за безбеден интернет, која ги прима дојавите и пријавите за сите облици на дигитално насилство. Тоа го остварува преку партнерство на проектот MKSafeNet, поддржан од Министерството за дигитална трансформација и ЕУ.

ПРЕЗЕНТИРАН ГОДИШНИОТ ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА АЛО БУШАВКО – ТЕЛЕФОН ЗА ДЕЦА И МЛАДИ

На 24 април беше одржана прес-конференција на која беше презентиран годишниот извештај за работата на Ало Бушавко (070 390 632) за 2024 година. Во текот на годината беа евидентирани 208 повици, а 222 деца и млади добија психосоцијална поддршка преку линијата. И оваа година, најчесто пријавуван проблем беше менталното здравје – со зголемен број случаи поврзани со анксиозност, гнев, загриженост и нарушено расположение. Особена загриженост предизвикува порастот на повици поврзани со самоубиствени мисли и обиди, што ја нагласува итната потреба од достапна и навремена психолошка поддршка. Ало Бушавко останува безбеден и доверлив простор за децата и младите, каде што можат да се обратат 24/7 за разговор, разбирање и стручна помош. Посебна благодарност беше изразена до сите операторки, волонтери, институции и медиуми кои ја поддржуваат оваа важна мисија.

ОБУКА ЗА НОВИ ВОЛОНТЕРИ НА “АЛО БУШАВКО”

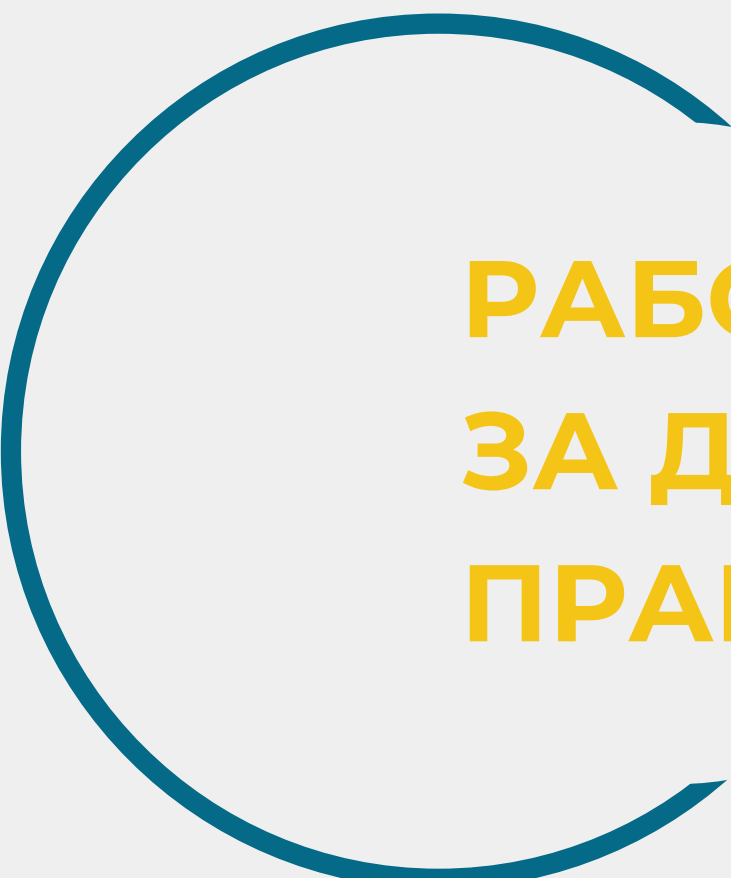
Во текот на пролетниот период беше реализирана обука за нови волонтери – студенти по психологија и практиканти од Институтот за социјална работа при Филозофскиот факултет во Скопје, како подготовка за нивно вклучување во сервисот Ало Бушавко – доверлива и бесплатна телефонска линија за поддршка на деца и млади.

Обуката опфати теми поврзани со предизвиците со кои се соочуваат децата и младите во различни средини: семејство, училиште и градинка. Преку симулации на телефонски разговори и анализа на реални случаи, волонтерите се запознаа со основните принципи на советување, етички пристап и важноста од активно слушање.

Волонтерите се клучен дел од нашиот тим – нивниот ангажман е од огромно значење за поддршката што ја нудиме. Тие не само што учат, туку и активно придонесуваат за подобрување на менталното здравје и благосостојбата на младите.

РАБОТИЛНИЦИ ЗА ДЕТСКИ ПРАВА

РАБОТИЛНИЦИ ЗА ДЕТСКИ ПРАВА

Во текот на првото полугодие од 2025 година, тимот на Ало Бушавко активно учествуваше во организирање и реализација на низа едукативни работилници и презентации посветени на детските права и одговорности, мировното образование и безбедноста на интернет. Овие активности беа насочени кон подигнување на свеста кај децата и младите за нивните права и начините на нивна заштита, со посебен акцент на претставување на телефонската линија Ало Бушавко (070 390 632).

КРЕАТИВЕН ПОЧЕТОК

На 9 април, во амбасадата на Меѓаши се одржаа едукативни работилници во кои учествуваа ученици од ООУ „Димитар Поп Георгиев Беровски“ и ООУ „Љубен Лапе“ од Скопје, како и нивни врсници од Романија. Работилниците беа осмислени како простори за креативност и размена на идеи, преку активности како циновска сложувалка „Поттикни мир“, пантомима за детски права и отворени дискусии. Учениците покажаа голем интерес и активно учествуваа, а посебен акцент беше ставен на претставување на линијата Ало Бушавко како достапна и доверлива поддршка за секое дете.

„ДЕЦАТА МОЖАТ!“ – ПОРАКА ЗА ДИГИТАЛНА СВЕСТ

Само неколку дена подоцна, на 15 април, повторно во просториите на Меѓаши, ученици од ООУ „Љубен Лапе“ учествуваа во интерактивна работилница посветена не само на правата и одговорностите на децата, туку и на актуелната тема – безбедност на интернет. Преку песни, цртежи и разговори, децата ги изразија своите ставови за важноста на заштитата во дигиталната средина. Централната порака „Децата можат!“ ја симболизираше нивната подготвеност да бидат активни чинители во заедницата и да ги препознаат сопствените права и одговорности.

ЕДУКАЦИЈА И ИНСПИРАЦИЈА СО НАЈМЛАДИТЕ – ПРИМЕР ОД ООУ „МИРЧЕ АЦЕВ“

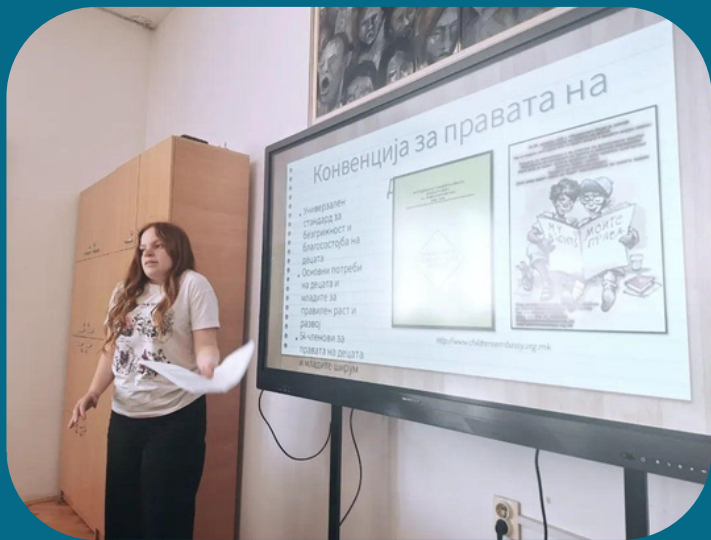
На 28 април 2025 година, тимот на Ало Бушавко реализираше едукативна работилница во ООУ „Мирче Ацев“ – Скопје, со учество на повеќе од 170 ученици од 4то и 5то одделение. Работилницата беше фокусирана на тема детски права и одговорности, со посебен акцент на слободата на изразување, препознавање на сопствените права и охрабрување на децата да ги споделат своите ставови и искуства.

Активностите беа спроведени преку интерактивен пристап и методи што го поттикнуваат критичкото размислување и активно учество на учениците. Атмосферата во текот на работилницата беше позитивна и поддржувачка, што придонесе децата отворено да зборуваат за теми од нивното секојдневие и да поставуваат прашања.

СРЕДНОШКОЛСКА ПЕРСПЕКТИВА ОД КУМАНОВО

На 14 мај, тимот на Ало Бушавко го посети средното стручно училиште ОСТУ „Наце Буѓони“ во Куманово, каде што се одржа презентација за детските права наменета за ученици од четврта година. Презентацијата поттикна дискусија за значењето на меѓусебното почитување, толеранцијата и создавањето безбедна и праведна заедница. Учениците активно се вклучија, споделувајќи свои гледишта и прашања, што покажа високо ниво на свесност и ангажираност.

КРУШЕВО: ЕДУКАЦИЈА ВО СРЦЕТО НА ЗАЕДНИЦАТА

На 21 мај, во ООУ „Никола Карев“ во Крушево се реализираше работилница фокусирана на правата на децата и улогата на Ало Бушавко како ресурс за заштита. Учениците, со поддршка од наставниците, преку игри, дискусии и интерактивни активности, истражуваа што значи да се имаат права, но и одговорности како членови на заедницата. Интересот и вклученоста од страна на сите учесници придонесоа работилницата да биде инспиративна и содржајна.

БЕЗБЕДНОСТ НА ИНТЕРНЕТ – РЕАЛНОСТ ЗА СИТЕ

На 29 мај, во ОУ „Браќа Рамиз – Хамид“ се одржа посебна работилница посветена на тема: Безбедност на интернет, Во време кога дигиталниот свет е секојдневие за учениците, работилницата понуди практични насоки за тоа како децата да се заштитат во дигиталниот свет, како да препознаат опасности и што да направат ако се почувствуваат загрозувани. Учениците покажаа голема заинтересираност, поставувајќи конкретни прашања и споделувајќи лични искуства.

ОТКРИВАЊЕ НА ПРАВАТА НИЗ ИГРА

Во истиот период, ученици од VI одделение од ООУ „Конгреси и Манастирит“ го посетија Меѓаши и учествуваа во работилница за детски права. Преку игри, интеракција и разговори, учениците ги истражуваа своите основни права и се запознаа со линијата Ало Бушавко како ресурс за поддршка. Присутните ученици покажаа љубопитност, ангажираност и разбирање за темите кои ги засегаат директно.

Резиме – Полугодишен извештај за „Ало Бушавко“ (јануари – јуни 2025)

Во првата половина од 2025 година, доверливата телефонска линија „Ало Бушавко“ остана сигурна точка на поддршка за децата и младите во Македонија, нудејќи им простор за споделување, совети и психосоцијална помош. Вкупно беа регистрирани 161 дојава, од кои 83% преку телефон, што ја потврдува важноста на овој канал како директен и ефективен начин за комуникација.

Најголем број дојави беа поврзани со проблеми со менталното здравје (35%), следени од семејни конфликти (29%) и повреди (19%). Според преземените мерки, најчесто беа дадени советодавни препораки (63%), додека во сериозни случаи беа активирани и директни интервенции и упатувања до релевантни институции.

Во фокусот на активностите беше и психолошката поддршка по трагичниот настан во Кочани, како и учество во меѓународни иницијативи за дигитална безбедност преку Insafe/INHOPE и проектот MKSafeNet.

Во рамки на едукативниот дел, тимот на Ало Бушавко реализираше работилници и презентации низ државата, каде децата активно дискутираа за своите права, заштита и безбедноста на интернет. Особено значајно беше вклучувањето на нови волонтери, студенти по психологија и социјална работа, кои преку обуки добија практична подготовка за работа со деца и млади.

Ало Бушавко продолжува да биде клучен ресурс за поддршка, разбирање и застапување на децата, потврдувајќи ја мисијата: секое дете да знае дека не е само, дека има право на поддршка и дека неговиот глас е важен.

2025